

## **Номинации за Анти-награди “Големият Брат” –**

**за нарушаване на правото на неприкосновеност на личния живот и защита на личните данни**

**България 2011 г.**

**Анти-наградите бяха връчени на церемония на 16 февруари, сряда, от 11.00 ч. в Пресклуба на БТА - бул. "Цариградско шосе" 49, София.**

### **В сферата на държавно управление**

**Парламентарната подкомисия, осъществяваща парламентарен контрол и наблюдение на процедурите по разрешаване, прилагане и използване на специалните разузнавателни средства.**

#### **Мотиви**

**Номинирана е заради неизпълнението си на основното си задължение - да осъществява парламентарен контрол върху разрешаването, прилагането и използването на СРС. Няма публикувана информация какво точно е работила подкомисията за контрол на СРС, какви проверки е осъществила, какви са резултатите от тези проверки Единствения изготвен доклад, приет от НС през юни 2010 г., не е публикуван никъде. Номинирана е и заради липсата на официално предприети действия относно предизвикалите обществен дебат казуси, от края на 2010 г. и началото на 2011г., свързани с вероятното незаконосъобразно използване на СРС. В медиите беше изнесена информация, че комисията ще извърши проверки по казусите, но официално становище на комисията не е публикувано. Липсва каквито и да е официална информация за действията и становището на комисията.**

**Министерство на вътрешните работи – за създаване на предпоставки за системно нарушаване на правото на лична неприкосновеност и защита на личните данни на гражданите.**

#### **Мотиви:**

1. За използване на СРС извън законовите регламенти (пример – случая с болницата в Горяховица, в който са използвани СРС, събрани по свършено друг казус)
2. За липсата на реален контрол върху работата със СРС, което позволява изтичането на информация, събрана със СРС
3. Заради публичното огласяване от страна на министъра на вътрешните работи на съдържанието на телефонни разговори, записани чрез СРС (има се предвид публичното четене в Парламента на стенограмите от записаните чрез СРС телефонни разговори между лекари в МБАЛ Горна Оряховица. )
4. За надхвърляне пределите си на компетентност, определени в Наредбата за

Полицейската Регистрация. За случаите, в които полицейската регистрация не се унищожава, въпреки отпаднало основание за нейното съхраняване. За случаите, в които, макар да няма полицейска регистрация по смисъла на наредбата, МВР съхранява данни за гражданите, свързани с техни дребни нарушения.

## **Промените в Закона за електронните съобщения в сила от 10 май 2010 година – чл.250а – чл 250е**

### **Мотиви:**

През 2010 г. бяха променени разпоредбите в ЗЕС, отнасящи се до достъпа на МВР, прокуратурата и службите за сигурност до т.нар трафични данни, а именно информация кой с кого, откъде и кога си е писал или разговарял, съхранявана от мобилните оператори и интернет доставчиците. След широк обществен дебат парламентът реши достъпът да се осъществява след разрешение на съдия.

Основание за такъв достъп има в два случая – за целите на оперативно-издирвателната дейност на МВР и за целите на наказателното разследване. Оказва се, че народните представители така са формулирали новите разпоредби от ЗЕС, че понастоящем за първата цел трябва да се иска съдебно разрешение, а за целите на разследването достъп може да се получи без такова разрешение /поради препращането на ЗЕС към чл.159 от НПК, който задължава лицата и фирмите да предоставят информация на полицията и прокуратурата, без да изисква съдебно разрешение/. По този начин отпадна изискването за съдебно разрешение при достъп до трафични данни във всеки конкретен случай, което се съдържащо в редакцията на ЗЕС отпреди 2010 г.

## **Прокуратурата на РБ**

### **Мотиви:**

1. За издадените задължителни указания на Главния прокурор, според които когато е образувано разследване за тежко или компютърно престъпление, прокурорите не трябва да искат разрешение от съдия, а директно да изискват трафични данни от мобилните и интернет оператори. Указанията разпореждат още да се съобщава на Комисията за регулиране на съобщенията (КРС), за всеки случай, в който доставчик на електронни услуги откаже да предостави информация за трафичните данни на конкретен потребител.
2. За поисканите само за 7 месеца 2767 проследявания на комуникации без разрешение от съдия.

[Данните са от проверка на вестник „Дневник“.](#)

## **Кмета на град Божурище Аспарух Аспарухов – за публикуването в общинския вестник имена и лични данни на жители на града във връзка с извършени от тях нарушения.**

### **Мотиви:**

Вестник "Божурище" се издава от общината в град Божурище. В продължение на няколко месеца в него освен обичайните дописки, хората в града могат да прочетат и какви нарушения са направили техните съграждани. Нарушителите са посочени с три имена и адреси, на някои от тях са посочени и ЕГН-тата. Така например могат да разберат, че кръчмата на гражданина Х е работила незаконно след полунощ, а пък гражданина У

поливал с питейна вода. Рубриката в местния вестник носи заглавието „Налага се да бъдем безкомпромисни“.

Срещу кмета е подадена жалба в КЗЛД, по случая комисията е установила нарушение. Темата е отразена във [в. "Труд", 26.04.2010.](#)

### **Българска социалистическа партия и Сергей Станишев - за изпращане на телефони предизборни агитационни съобщения, без съгласието на адресатите.**

#### **Мотиви:**

Жалбоподателка е сезирала КЗЛД с оплакване, че на 06.06.2009г. по време на предизборната кампания за евродепутати в Европейски парламент на домашния ѝ телефон е получила съобщение, с което я призовават да гласува за Коалиция за България. Съобщението е от името на тогавашния министър-председател на България и председател на Висшия съвет на БСП Сергей Станишев и съобщението е с неговия глас. Жалбоподателката е отсъствала от дома си и съобщението е записано на телефонният ѝ секретар. С [решение на КЗЛД № 53/ 09.12.2009 г.](#) е признато нарушение на ЗЗЛД, а на политическата партия е издадено задължително предписание да не допуска действия на политическа агитация, насочени към физическо лице, чрез средствата и методите на директния маркетинг, без наличието на неговото изрично съгласие за това.

### **Столична община**

#### **Мотиви:**

Всеки път, когато гражданин иска да влезе в сградата на Столична община, му записват от личната карта освен трите имена, кога е влязъл и къде отива, и неговото ЕГН. Така е всеки път и от години. Нито в съда, нито в прокуратурата искат ЕГН.

### **Законодателите в лицето на Народното събрание или вносителя на Закона за пчеларството (2008 г.) в лицето на Министерство на земеделието и храните**

#### **Мотиви:**

Членовете на пчеларско сдружение "Родопска пчела" номинират законодателите в лицето на Народното събрание или вносителя на Закона за пчеларството (2008 г.) в лицето на МЗХ за следното задължение на пчеларя в чл. 8, ал. 5 за от цитирания закон:

"Постоянните пчелини задължително са с ограда. В срока по ал. 2 собственикът поставя на оградата табелка с името си (наименование на фирмата), адрес (седалище), ЕГН (БУЛСТАТ), брой на пчелните семейства и регистрационен номер на пчелина."

Тъй като 90% от пчеларите в България работят като физически лица (любители пчелари), текстът в закона ги задължава на пчелините си в гората, на полето или в населените места сами да предоставят на показ името, домашния си адрес и ЕГН. Този набор от лични данни е достатъчен за извършването на много видове незаконни или неприятни действия с тях. В същото време, всички ангажирани с пчеларството контролни органи много държат на спазването на това задължение и следят за изпълнението му. Това са НВМС, ДФ "Земеделие", кметствата по места. Многократно е повдиган въпроса пред МЗХ, но все още не е предложено разрешение на проблема.

„Надяваме се, че тази номинация или награждаването на някоя от ресорните институции ще накара отговорните лица да погледнат по-сериозно на този казус и да го разрешат възможно най-бързо. Смешно е един закон да защитава личните ни данни, а друг да ни кара да ги излагаме на обществен показ”, казват от пчеларското сдружение.

## **В частната сфера**

### **Компанията "Алкател-Лусент"**

#### **Мотиви:**

Компанията е пуснала анкета сред 2875 свои служители (бивши на БТК) с въпроси бременни ли са, имат ли диабет или психично разстройство във връзка с предстоящи съкращения. По този начин грубо нарушава ЗЗЛД. Данни за здравето могат да се обработват с оглед на специфични изисквания на трудовото законодателство, но защитата от уволнение на основание заболяване е по-скоро право на работника. Т. е. той преценява дали да го използва, а не е задължен. От друга страна работодателят се оправдава с Наредба №5 от 1987 г. на Министерството на народното здраве (която не е променена оттогава). Тя задължава работниците да подадат при поискване медицински документи, установяващи наличието на някое от посочените заболявания. Т. е. наредбата превръща правото в задължение. Нормативният акт е толкова остарял и противоречащ на съвременните изисквания за защита на данните, че би трябвало отдавна да е отменен. Обратно, като положителната практика в случая може да се посочи агенция "Митници", която за да изпълни задълженията си по Кодекса на труда, изпраща въпросници само на работниците, определени за освобождаване. Така само хората, попаднали в предварителния подбор, декларират пред работодателя дали са защитени от уволнение заради заболяване.

Казусът е разработен във [вестник "Труд" от 20 юли 2010 г.](#)

### **Алфа Банк – България**

За грубо пренебрегване на организационни и технически мерки на съхраняване и унищожаване на лични данни и безотговорно и лошо съхраняване и унищожаване на копия от лични документи на клиенти на банката.

#### **Мотиви:**

На 09 ноември 2010 година, голямо количество копия от лични документи - кредитни договори, застрахователни полици, нотариални актове на клиенти на Алфа Банк са изхвърлени в чували до контейнерите за боклук на улицата до централния офис на банката. Силния вятър през деня, разсипва чувалите като по този начин копия от документи съдържащи лични данни на граждани се разпиляват свободно по улицата. КЗЛД е извършила проверка по случая, установено е нарушение, а банката е санкционирана.

**Многопрофилна болница за активно лечение в град Смолян - за непропорционално „свръх” събиране и обработване на лични данни на работещите в болницата.**

#### **Мотиви:**

Ръководството на болницата въвело нова система за допуск в болницата и отчитане на работното време на персонала. За тази цел, е разпоредено събирането на биометрични данни – пръстови отпечатьци - на лекарите и медицинските сестри, работещи в

болницата. Местната етична лекарска комисия е сезирала Комисията за защита на личните данни с молба за проверка на извършеното нарушение.

**Мобилните оператори - Мтел („Мобилтел“ ЕАД), Глобул( “Космо България Мобайл” ЕАД) и Виваком – за системно нарушаване на правата на гражданите на защита на личните данни.**

**Мотиви:**

1. За прехвърляне на бази лични данни на свои клиенти без тяхното знание (пример – прехвърлянето на задължения на клиенти)
2. За поддържани неактуални регистри с лични данни на клиентите си
3. За прекомерно и непропорционално събиране на лични данни на клиентите си